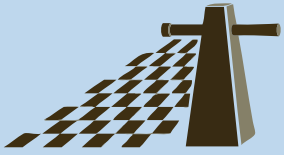

Terugkeren naar de Heemkunde-site kan via de *Terugknop*.

U vindt de *terugknop* bovenin uw scherm, meestal uiterst linksboven.

75

Nieuwsbrief

Heemkunde Boxtel

Heemkunde Boxtel

lezing over de Stationsstraat

*26 april
Heemkundelezing*

april 2016

'De geheimen van de Stationsstraat'

Lezing door Dik Bol

Dinsdag 26 april 2016, om 20.00 uur

In zaal De Adelaar, Baroniestraat 75 Boxtel

Velen vragen zich af wat er in het verleden allemaal voorgevallen is in hun huis. Als stenen konden praten, zou iedereen kunnen horen wat er allemaal in zijn huis gebeurd is. Vooral van oude huizen is veel over haar bewoners en eigenaren te vertellen, waarover in archieven en andere bronnen veel informatie te vinden is. In 2015 bestond de Stationsstraat precies 150 jaar en dat was voor onze voorzitter Dik Bol, die zelf in de Stationsstraat woont, een mooie aanleiding om de historie van deze straat uit te zoeken. Wanneer werd welk huis gebouwd? Wie hebben er gewoond? En ontdekte dat er al in 1924 een luchtfoto van de Stationsstraat gemaakt is.

In zijn presentatie zal hij starten met ruim 90 oude foto's en ansichtkaarten van de straat. Daarbij ligt de nadruk op de jongste helft van de straat: tussen Café de Kom en het Station. Dat deel bestaat nu precies 151 jaar, want de Stationsstraat is pas aangelegd na het gereedkomen van het station. Voordien was het gebied weiland en Dik Bol vond opmerkelijke details over de invloed die de kasteelheer had op de bouwplannen in de straat. Naast de foto's en de oude kaarten komen ook de bewoners van de straat aan bod.

Na de pauze volgt een minicursus huizengeschiedenis, waarin u leert hoe u zelf aan de slag kunt gaan met het opsporen van bewoners, oude kaarten, oude foto's, etc. Na deze lezing weet u hoe u zelf op zoek kunt gaan naar de geschiedenis van uw eigen woning of andere interessante locaties.

Aan de orde komt de huisnummering, die sinds 1832 elke tien jaar kan wijzigen. Ook wordt besproken hoe in het kadaster informatie over het eigendom en de eigenaar terug gevonden kan worden, vaak met prachtige kaartjes. We zien hoe op onze website www.heemkundeboxtel.nl/stationsstr150/ veel informatie al te vinden is.

Wist u dat er misschien ooit een eendenkooi tussen Stationsplein en het Grieks restaurant gelegen heeft?

Hebox fabrieken aan de Stationsstraat. foto 1955

Stationsstraat in oostelijke richting. foto omstr. 1906

Opening van de tentoonstelling in MUBO 'Markante Boxtelaren' op 13 februari 2016

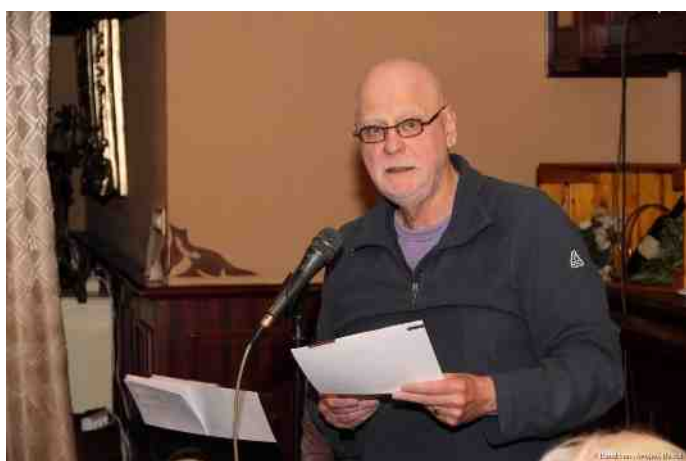
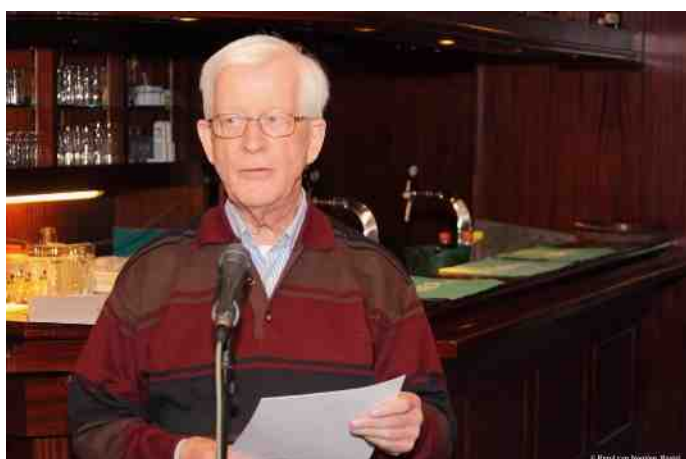
De opening van de tentoonstelling werd verricht door onze burgemeester Marc Buijs en de nieuwe MUBO-voorzitter Maria Voets.

De tentoonstelling is samengesteld door Christ van Eekelen, Marianne de Man, Jolande Tiellemans, Nel en Frank van Doorn.

Foto's: Ruud van Nooijen

Feestmiddag 12 maart 2016 75 jaar Heemkunde Boxtel

Heemkundecadeautjes

De vereniging heeft voor alle leden 3 cadeautjes laten maken. Als het goed is hebben ook de mensen die niet op het feest van 12 maart waren, die cadeautjes inmiddels ontvangen. Zo niet, neem dan even contact op met de secretaris: Christ van Eekelen 0411-675818 of email: secretaris@heemkundeboxtel.nl

We kregen al verschillende vragen van mensen buiten de Heemkunde die ook een boek willen kopen. Dat kan bij de Readshop, Stationsstraat 25. De prijs bedraagt €14,95

Alle leuke foto's van de tentoonstelling van 13 februari en van de feestmiddag van 12 maart, gefotografeerd door Ruud van Nooijen, zijn op onze website te bekijken www.heemkundeboxtel.nl en 'klik voor start' en vervolgens 'fotoseries/presentaties'

Jarige leden

Behalve onze heemkunde zijn er ook leden die een maandje voor of na 12 maart ook de mooie leeftijd van 75 jaar bereikt hebben. Om er enkele te noemen: Leo van de Langenberg, Marijke Beijens-van Casteren, José Cijffers-Grilis, Martien Dijkstra, Jan van Homelen, Louise te Walvaart en Corrie Rood-Habraken. Proficiat allen.

'Over steile Jezussen en deftige nonnen'

Interview met Jo van Schaayk-van den Langenberg

Het jongste en het oudste Heemkunde lid

Met 96 jaar is mevrouw Jo van Schaaijk-van den Langenberg (Boxtel, 1919) het oudste lid van Heemkunde Boxtel. Net als het jongste lid, ondergetekende van 28 jaar, woont ze in Schijndel. "De wind die daar vandaan komt deugt toch niet", werd ons gewaarschuwd toen we vrienden en familie in Boxtel daarvan in kennis stelden. Al zaten er decennia tussen, sommige dingen blijven bestaan; al is het maar het gevit tussen dorpen over en weer. "Maar je blijft een Boxtelaar, hè", en dat kon ik beamen: voor ons beiden liggen daar immers onze wortels. Ze heeft het echter goed naar haar zin in Schijndel – "het is ook kort zat bij" – waar ze inmiddels alweer vele jaren woont, sinds haar man als leidinggevende aan het werk ging bij Janssen de Wit.

Haar geheugen is nog glashelder: ze praat over het Boxtel van ruim tachtig jaar geleden alsof het vorige week was. Alleen is Boxtel zelf intussen zo ingrijpend veranderd, dat ze het soms nog maar moeilijk kan plaatsen. De Kloosterstraat zegt haar bijvoorbeeld meer dan de Prins Bernhardstraat. "Nou moet ik voort opletten met mijn herinneringen, want ik zie nog steeds het oude postkantoor voor me." Boxtel-Oost? "Oh, je bedoelt de Nieuwstraat en Onrooi! Dat stond de helft van de tijd onder water."

Wat Jo met name nog scherp voor de geest staat, waren de grote standsverschillen. "Onrooi, dat telde al helemaal niet mee! En niet om te snoeven, maar Breukelen, dat was allemaal spoorvolk." Daarmee doelde ze op de gegoede burgerij die zich destijds recent in Boxtel had gevestigd dankzij de ontsluiting door het spoor. Ook de Ursulinen hoorden volgens Jo absoluut tot de betere stand. "Dat waren deftige nonnen, met hun prachtige klooster. De Zusters van J.M.J. stonden daarentegen meer tussen de mensen. Zij deden meer voor de gemeenschap en bij hen was ook meer toegestaan. Bij hen op Duinendaal was je welkom." Tot de gegoede stand hoorde ook de familie Bogaerts.

Jo heeft ze nog gekend in de tijd dat zij in de Stationsstraat het schildersatelier *Peinture Bogaerts* runden. "De gebroeders Bogaerts noemden wij de 'steile Jezussen', zo kaarsrecht als ze rondliepen, maar dat was dan ook allemaal deftig volk." Van Peinture Bogaerts is ook een portret van haar schoonvader afkomstig dat nog altijd haar woonkamer siert. Aan een andere wand hangt een portret uit 1900 van de moeder van haar schoonmoeder, getekend door de andere bekende Boxtelse kunstschilder Jan Kruisjen.

Tijdens de processie van 1924, toen de corporaaldoek terugkeerde naar Boxtel, liep Jo als bruidje van nog geen vijf jaar mee. "Ik weet niet meer precies hoe, maar van Duinendaal liepen we naar het station en weer terug." Ook daarna sloot ze jaarlijks met de Breukelse gemeenschap aan in de processie (want zoals ze benadrukte, was het toen gewoon 'de processie' en niet 'bloedprocessie'). Een hele eer, maar niet zonder klein leed. "We droegen onze palmtakken met ons mee, maar onder die barre zon begon me dat toch te stinken!" En dan moest er ook nog gezongen en gebeden worden, gehuld in een wolk van wierook. "Maar niemand die er klaagde, hè. Wat dat betreft is er veel veranderd. Nu zouden ze zeggen: verrek met je palmtak, breng 'm zelf weg!"

Ze blijft er nuchter onder, maar wat Jo betreft is het verdwijnen van die gemoedelijkheid het belangrijkste wat in de loop der jaren is veranderd: niet alleen in Boxtel, maar in heel Nederland. "We hebben een prachtige jeugd gehad. Vroeger was er ook wel van alles, maar neem van mij aan: mensen waren meer tevreden met het weinige dat ze hadden."

Schijndel, 1 april Frank van Doorn

A. van Schaayk, portret door H. Bogaerts

HET KASTEEL VAN BOXTEL;
naar eene photographie op hout geteekend door J. C. Greise Jr.

Ontdekking Ruud van Nooijen

De bij het artikel geplaatste prent is een primeur voor huidig Boxtel. Bij mijn weten is hij niet - of in ieder geval niet algemeen - bekend. Hij is daarom bijzonder omdat: - op de tekening op het rentmeesters kwartier een torentjes te zien is dat op latere afbeeldingen (foto's) van begin 20e eeuw, niet meer voorkomt. Het torentjes lijkt op het classicistische vormgegeven vieringtorentje, dat tot 1923 op de Sint-Petruskerk stond; - de tekening is op hout gemaakt, naar eene Photographie. Dit laatste betekent dat er van het kasteel (tenminste) één foto moet bestaan (hebben) van vóór het jaar 1866. Dit is dan mogelijk tevens de oudst bekende foto van een gebouw in Boxtel. Het is niet ondenkbeeldig dat, toen omstreeks 1862 de verbouwing van het kasteel gereed was, Mahie die uit 's-Hertogenbosch kwam, een in Den Bosche gevestigde of (tijdelijk) verblijvende fotograaf opdracht heeft gegeven om foto('s) van zijn trotse Boxtelse bezit te maken.

Ruud van Nooijen

Excursie klooster Velp

U kunt zich opgeven voor een excursie op 14 mei naar het klooster in Velp. U wordt vanaf 14.00 uur rondgeleid door pater Hans de Visser. Opgave bij het secretariaat. Geef ook aan of u wil rijden en of u plaats in uw auto over heeft, zodat er iemand kan meerijden of dat u zelf met iemand wil meerijden. Er hebben zich reeds 18 personen opgegeven.

Historisch Alfabet

Heemkunde lid Ben Ophof maakte een bijzonder mooi en historisch alfabet vol Boxtelse wetenswaardigheden. U vindt het alfabet op onze website

Aa van der

De Van der Aa's waren een zijtak van het adellijk geslacht van Van Randerode sedert ca 1300. Ze waren heren van Boxtel. In de omgeving van Van der Aastraat lag de Ter Aa's Hove.

Aanzeggens

In Boxtel en nog enkele andere plaatsen gingen de burens het overtijdensbericht van huis tot huis aanzeggen waarbij zij de z.g. treurdoeken meedroegen. Ze zorgden voor de begravingen van een overledene, waardoor veel onaangename zorgen van de treurende familieleden werden weggenomen. De burens droegen de overledene van het sterfhuis naar de kerk en vandaar naar het kerkhof.

Achterbergh Christianus Cornelis Josephus

Geboren 25-3-1799 te Utrecht, overleden 12-10-1864 te Boxtel. Was de 3^e burgemeester van Boxtel, na Speelman en Beysterveld. Zijn ambtperiode was van 1842 tot 1864. Hij huwde in 1820 met Johanna Cornelia van den Acker en in 1837 met Jacoba Deppen. Ook was hij wijnkoper.

Adrianahoeve (zie ook Kinderbos en Reuten)

Is een uit circa 1850 daterende pand in Kinderbos en staat loodrecht op de Jacob Reutenlaan. Het is opgetrokken in een Ambachtelijk-traditionele bouwtrant met detaillering uit de Neo-Gotiek. In de noordgevel van het aansluitende stalgebouw is een eerste steen ingemetseld (vermoedelijk herplaatst) met beschadigde tekst: 'REPARATA / 20 JULIJ 1855 / DE EERSTE STEEN GELEGT / DOOR / (...)H.R. (...)STRU(...)MAN(...) / 'OUD (...)0 JAAR'. De boerderijnaam 'Adrianahoeve' herinnert nog aan het echtpaar Reuten. In de vorige eeuw was ter plaatse een vakantieoord voor kinderen gevestigd dat aanvankelijk door een Oirschotse dominee werd geëxploiteerd. In de loop der jaren heeft het pand enkele wijzigingen ondergaan. De kelder is gedicht. De oud-Hollandse pannen van het voorschild zijn vervangen, schoorstenen deels vernieuwd. Geheel rechts in de voorgevel is een venster gewijzigd in een deur. Langs de luifel liep oorspronkelijk een mastgoot. In de achtergevel zijn enkele nieuwe gevelopeningen gemaakt.

Het is van belang voor de typologische ontwikkeling van kindervakantieoord. Het heeft architectuurhistorisch belang vanwege de bijzondere ornamentiek in diverse details.

Afwateringskanaal

In 1936 kwam dit kanaal gereed t.b.v. de wateroverlast in het dorp. Hoewel er reeds in 1850 (!) een dergelijk plan werd geopperd, zou het duren tot ruim tachtig jaar later vooraleer er een afwateringskanaal werd aangelegd tussen Vorsenpoel en Heult, waardoor bij hoog water al het Dommelwater niet langer door Baxtel hoefde (over-)stromen. Voor dat doel was in 1919 zelfs een vereniging opgericht. Tussen 1933 en 1936 werd dit afwateringskanaal in het kader van de werkverschaffing door De Nederlandse Heidemaatschappij gerealiseerd. De kosten beliepen een bedrag van 275 duizend gulden, met voor een totaal van 217 duizend gulden subsidie van rijk, provincie en gemeente. Vanaf het moment dat dit kanaal zijn werk ging doen, was Baxtel voorgoed verlost van de jaarlijkse overstromingen.

Visualisatie Canon van Baxtel

Een enthousiaste werkgroep van Heemkunde Baxtel is druk doende een aantal onderdelen van de 'Canon van Baxtel' te visualiseren. De Canon van Baxtel is te vinden in het Museum Baxtel (MUBO)

Het visualiseren gebeurt middels een korte film. De laatste film, die gemaakt werd ging over de Boxtelse Leenbrief uit 1356. In de film wordt duidelijk gemaakt waarom de leenbrief voor Baxtel zo'n belangrijk document is. De film werd in september 2015 voor het eerst getoond tijdens de opening van de expositie over de Middeleeuwen in het Oertijdmuseum.

Nu wordt er gewerkt aan een visualisatie van de St. Petrusbasiliek in historisch perspectief.

Bij de korte film wordt een lessenspakket gemaakt voor primair de groep van 8 tot 14 jaar en secundair iedereen, die geïnteresseerd is in het onderwerp. Bij het maken van de film wordt alles uit de kast gehaald; het wordt een technisch hoogstandje.

De groep bestaat uit: Pater Hans de Visser, Maarten Melis, Guus Bekooy, Hans van Liempt, Jos Vervoort, Freek Claassen en Christ van Eekelen. Het streven is om de film eind 2016 gereed te hebben.

Indien onbestelbaar:
De Houtbreker 23, 5283 ME Boxtel

U wilt een stukje schrijven!

U mag zelf ook kopij aanleveren voor een van de volgende nieuwsbrieven. Lever uw tekst aan als Word-bestand en voeg daar eventuele foto's bij (graag in 300 Dpi)

Colofon

VOORZITTER:

Dik Bol
Stationsstraat 45
5281 GB Boxtel
telefoon: 0411-616763
E-mail: voorzitter@heemkundeboxtel.nl

PENNINGMEESTER:

Nellie van den Brandt- Boselie
Fellenoord 18
5281 CB Boxtel
E-mail: penningmeester@heemkundeboxtel.nl
telefoon: 0411-678303
rek.nr.: NL79 RABO 0128712880
f.n.v. Heemkundekring Boxtel

SECRETARIS EN LEDENADMINISTRATIE:

Christ van Eekelen
De Houtbreker 23
5283 ME Boxtel
telefoon: 0411-675818
website: www.heemkundeboxtel.nl
E-mail: secretaris@heemkundeboxtel.nl

REDACTIE:

Christ van Eekelen
Hanneke van der Eerden

REDACTIEADRES:

De Houtbreker 23
5283 ME Boxtel
E-mail: redactie@heemkundeboxtel.nl

Boek Kartuizerhoeven op Kleinder Liempde in Boxtel

De Kartuizers hebben in het verleden op onze streek hun invloed achtergelaten. In Boxtel stond aan de Goorestraat een belangrijke Kartuizerhoeve. Helaas is deze boerderij in 2013 door brand geheel verloren gegaan, maar daardoor kon er wel archeologisch onderzoek gedaan worden. Onze archeologische werkgroep heeft daar een belangrijke bijdrage aan geleverd. Op 17 maart is door Ger van den Oetelaar bovenstaand boek gepresenteerd. Het eerste exemplaar werd overhandigd aan de bewoner van de na de brand herbouwde boerderij aan de Goorestraat, Hennie Peijnenburg. Het mooi uitgevoerde en rijk geïllustreerde boek is een aanwinst voor Boxtel.

Kartuizerhoeven op Kleinder Liempde in Boxtel en de roeping van de Kartuizers Peijnenburg en Pijnenburg is voor €22,50 te koop bij www.picturespublishers.nl en bij Bruna in de Rechterstraat in Boxtel

Rectificatie

In onze vorige nieuwsbrief hebben we een slordige fout gemaakt. De genoemde Prins Hendrikstraat no 33, waar Hermine en Toos van Haaren woonden, moet natuurlijk de Prins Bernhardstraat zijn.

Oproep

We ontvingen een verzoek van de bioloog Herman van Dam, die veel onderzoek heeft gedaan naar de vennen in Oisterwijk en de Kampina. Voor de Provincie Brabant voert hij een onderzoek uit over de biologische veranderingen over de laatste honderd jaar in deze vennen, waaronder de Huisvennen. Hij is met name op zoek naar mensen die hem informatie kunnen geven over het gebruik van het gebied. In het verleden werd er turf gewonnen voor de Boxtelse elektriciteitscentrale, maar waarschijnlijk is er ook voor privégebruik turf gewonnen? En wie heeft er informatie over het vissen op paling en andere vissoorten in de Huisvennen? Reacties kunt u kwijt bij de redactie of de secretaris.